

Vienan runosatoa korjaamassa. Olemme tilaisuudessa ne tässä luettelemaan: Z Topelius, vanh., A. J. Sjögren, J. Fellman, Elias Lönnrot, J. Cajan, M. A. Castrén, D. E. D. Europaeus, A. A. Borrenius, (Lähteenkorva) E. Berner, A. Genetz, P. Hannikainen, Hj. Basilier, K. Krohn, H. Meriläinen, P. Ollilainen, M. Varonen, J. F. Rantell, I. Marttinin, I. Inha, K. Karjalainen, K. A. Pfaler, S. Joukki, A. R. Niemi, Y. Blomstedt.

Tästä kirjasta muodostuu epäilemättä Vienan Karjalan kantakirja, joka oikeuttaa rajantakaisen Karjalan astumaan unhostaan esiin ja käymään rohkeasti työhön oman kielensä ja kansallistapojensa kehittämiseksi.

Jälki sananen. Niitä vienan-karjalaisia jotka tuntevat paikkakunnalla eläneiden runonlaulajain elämästä jotakin kertoa pyydetään suosiollisesti lähettämään tietoja teoksen toimittajalle t:ri A. R. Niemelle osotteella *Helsinki*, Suomalaisen kirjallisuuden Seura.

Koska laulajista ylimalkaan on hyvin niukkoja tietoja otetaan pienimmätkin kiitollisuudella vastaan. Jos kellä sattuu olemaan kuvia, ovat ne erinomaisen tervetulleet.

Rajan kahden puolen.

✠ Elisabeth Hallonblad.

Syyskuun 28 päivänä kuoli Sortavalassa Raja-Karjalan kansan lämminsydäminen, auttavainen ystävä, valtioneuvoksetar Elisabeth Hallonblad. Ollen rikkaasta kodista (kauppias Siitoisen tytär Sortavalasta) voi hän miehelään mentyään käyttää suuria perintöjään yhdessä ylevämielisen miehensä valtioneuvos Herman Hallonbladin kanssa hädänalaista auttaviin ja varsinkin yleishyviin tarkoituksiin.

Niinpä Hallonblad-puolisot lähettivät 1860-luvulla omalla kustannuksellaan kaksi stipendiaattia ulkomaille kansakouluoloihin

tutustumaan ja perustivat sitten omistamalleen Kymölän tilalle suuren kansakoulun ja lastentarhan. Näistä opistoista muodostettiin sitten Kymölän seminaari, jota varten puolisot lahjoittivat Kymölän tilan kaikkine rakennuksineen valtiolle — puolen miljoonan lahja. Jokaiselle Sortavalan pitäjään perustettavalle kansakoululle lahjoittivat he pohjarahastoksi 1,000 markkaa ja v. 1888 lahjoittivat he omistamansa Rytyn tilan Sortavalan kunnalle vaivastaloksi, jolle he vielä lisäksi kannatuksena maksoivat 2,000 m:kaa vuodessa. Kymölän seminaaria muistivat he yhä edelleen m. m. lahjoittamalla sille stipendiraoston, lukuisia muita lahjoituksia mainitsematta. Suurin lahjoitus oli kuitenkin se, jonka he tekivät yhteisessä testamentissa, joka herra H:n kuoltua 1894 avattiin. Sortavalan kunta sai sen mukaan 80,000 m:kaa, Suomen taideyhdistys puolisojen suuret taulukokoelmat ja 200,000 m:kaa, Suomen polyteknikko 50,000 ja Suomen yliopisto noin 250,000 m:kaa, molemmat stipendejä varten. Nämä varat lankeavat nyt, rva Hallonbladin kuoltua, asianomaisille laitoksille.

Mutta rva Hallonbladin yksityinen hyväntekeväisyys on sen lisäksi vielä aivan viime aikoihin asti ollut hyvin suuri. Momen hätää on hän lieventänyt, hiljaisuudessa on hän monta, monta puutteenalaista auttanut, jotka olivat tottuneet kääntymään hänen puoleensa. Niinikään on hän avustanut yleisempiäkin laitoksia, kuten Karjalan kansanopistoa 20,000 markalla (jonka johdosta Karjalainen osakunta valitsi hänen kunniajäsenekseen), M. M.-laulukuntaa j. n. e.

Viime kesänä lahjoitti vainaja Sortavalan lastenkodin ylläpitämiseksi 14,000 mk.

Omistamansa talon Sortavalassa on hän luvannut lahjoittaa Sortavalan kaupungille karjalaista museota ja kansankirjastoa varten.

Aivan äskettäin lahjoitti rva Hallonblad Sortavalan V. Palokunnalle 3,000 mk. ja viimeisimmäksi on hän merkinnyt erääseen „Vienan Karjalaisten Liiton“ listaan 300 markkaa. Hänen ihmisystävällinen sydämensä on siis muistanut rajantakaisiakin heimolaisiaan.

Sepeleen Karjalan kankaitten vehreimistä katajista laskee rajan kahdenpuolinen kansa tämän jalon tyttärensä haudalle.

Vangitsemistapaukset Vienan Karjalassa.

„Syyslehdessä“ mainitsimme, että Vienan Karjalassa olisi muiden muassa vangittu postinkantaja Anton Rodianoff. Tämä tieto on kuitenkin perätön ja peruutamme sen täten. Samaten oikaisemme tässä muutamia Suomen sanomalehtien uutisia näistä tapauksista; niinpä m. m. sen, joka koski Uhtuan kirkkokoulun opettajan P. Lesojeffin vangitsemista. Opettaja L:n täytyi kyllä siihen aikaan tehdä matka Vienan Kemiin ja sentähden luultiin hänenkin saaneen vangitsemisvaatimuksen, vaan vapaana hän sieltä palasi ja vapaana vieläkin on.

Myöskin on osottautunut vääräksi se tieto, että kauppias Jermejeff-Räihä olisi tuotu Pietariin, sisäasiainministeriöön. Tämän kyllä aiheutti eräs Pietarista saapunut sähkösanoma (omituista kyllä: Jermejeffin nimessä lähetetty), mutta nyt onkin tullut tietoon, että Jermejeff on koko ajan ollut ja on yhä vieläkin Vienan Kemissä. Niin myös hänen onnettomuustoverinsa opettaja Dorofejeff-Vaara ja puuseppä Remsujeff istuvat yhäkin Kemin linnassa, odottaen tutkintoaan.

Vangitsemistapausten jälkeen ryhtyi Vienan Karjalaisten Liitto heti tarmokkaksiin toimenpiteisiin aatetoveriensä vapauttamiseksi, pitäen lokakuun 12 p:nä Helsingissä suuremman kokouksen ja lähettäen samoina päivinä pari lähetystä Pietariin, joiden tuli yhden kääntyä erään tunnetun korkea-arvoisen, sivistyneen ja vaikutusvaltaisen venäläisen henkilön puoleen, pyytäen tältä apua asiaan, ja toisen ottaa selvä onko Jermejeff Pietarissa. Edellinen lähetystö tarkoituksessaan onnistuikin, kiitos sille ilahuttavalle seikalle, että vielä on venäläisessä maailmassa vapaamielisiäkin ja valistuneita henkilöitä.

Lähetystöt lähtivät lokakuun 14 p:nä ja palasivat 18 p:nä.

Vienan Karjalan suomenkielisten koulujen opettajat ja kauppias V. Jermejeff.

Op. W. Dorofejeff-Vaara (vangittu), kauppias W. Jermejeff (vangittu), op. A. Vepsäläinen, op. A. Gavriloff.

Kirjeitä Vienasta.

vangitsemistapausten johdosta.

1.

Kemin vankilasta syysk. 5 p. 1907 v. l.

Tervehdys täältä. Kaupunkiin saavuin t. k. 2 p:nä. Vangittiin 3 p:nä. Nyt istun täällä Kemin vankilassa, ja kenties, tänne ehkä luunikin haudataan. Kärsimykseni ovat kuvaamattomat.

Täällä otettiin kaikki mitä oli ympärilläni.

Kotona on luultavasti rajaton suru.

Kohtaloni on tuntematon; sain ainoastaan tietää, että kotiani en näkisi vuosikausiin Varmaan tänne kuihdun, jos tätä jatkuu pitempään.

Syytetään politiikasta. Sama kohtalo ehkä teitä toisiakin vaanii.

Sähkösanoman lähetin toisena päivänä kuin vangittiin; lienetkö saanut?

Kauppa-asioistani taitaa tulla loppu.

Kun tämän pahempiin vankiloihin ei lähetettäisi, niin tätä vielä kestäisi jonkun aikaa, vaan luultavasti lähetetään Arkankeliin, jossa kuuluu olevan kerrassaan inhottavaa.

Kirjoitan aina kun vaan saan tilaisuutta.

Kirjottakaa te taas sieltä minulle osotteella —

Synkältä näyttää tulevaisuus, vaan vielä en sentään ole aivan epätoivoinen.

Veljelliset terveiset kaikille, joitten sydän sykkii myötätunnosta kärsimyksiäni kohtaan. — — —

V. J.

2.

Uhtua syysk. 22 p. 1907 n. l.

Lamminpohjan koulu on sulettu, samoin kuuluu olevan Pongalahden koulu. Vasili D-vaara on vangittu ja viety Kemiin samoin H. Remsujeff. Koko